

УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ (м. КИЇВ)

ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
УНІВЕРСИТЕТУ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ (м. КИЇВ)

ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР

**МІЖНАРОДНИЙ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ**

№ 1 (17) 2015

Включено до Переліку наукових фахових видань України з питань економіки (наказ МОНУ від 10.10.2013р. №1411)
та провідних міжнародних наукометричних баз: EBSCO Publishing (США), Open Academic Journal Index (OAJI), CiteFactor

УДК 336
ББК 65.26

ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
УНІВЕРСИТЕТУ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ (м. КИЇВ)

ISSN 2304-1692

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ
МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ
«ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР»

• № 1 (17) • 2015 •

Рекомендовано до поширення в мережі інтернет Вченою радою Черкаського інституту банківської справи
Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ), протокол № 7 від 26.02.2015 р.

Виходить 4 рази на рік.

У журналі публікуються статті українською, російською, англійською та польською мовами.

Засновник: Університет банківської справи Національного банку України (м. Київ).

Видавець: Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного
банку України (м. Київ).

При використанні матеріалів, опублікованих у журналі, посилання на «Фінансовий простір» обов'язкове.

Редакційна колегія:

КУЗНЕЦОВА Анжела Ярославівна

Головний редактор:

доктор економічних наук, професор, Університет
банківської справи Національного банку України
(м. Київ);

ДМИТРЕНКО Микола Гаврилович

кандидат економічних наук, професор, Черкаський
інститут банківської справи Університету
банківської справи Національного банку України
(м. Київ).

ЛАПКО Олена Олександрівна

доктор економічних наук, професор, Університет
банківської справи Національного банку України
(м. Київ);

Заступник головного редактора:

ПУСТОВИЙТ Роберт Фрідріхович

доктор економічних наук, професор, Черкаський
інститут банківської справи Університету
банківської справи Національного банку України
(м. Київ).

НИЖЕГОРОДЦЕВ Роберт Михайлович

доктор економічних наук, завідувач лабораторією,
Інститут проблем управління Російської академії
наук (Російська Федерація)

РЯХОВСЬКА Антоніна Миколаївна

доктор економічних наук, професор, Інститут
економіки та антикризового управління
(Російська Федерація);

Відповідальний секретар:

ГМИРЯ Вікторія Петрівна

кандидат економічних наук, Черкаський інститут
банківської справи Університету банківської
справи Національного банку України (м. Київ).

СМОВЖЕНКО Тамара Степанівна

доктор економічних наук, професор, Університет
банківської справи Національного банку України
(м. Київ);

Члени редколегії:

АБІШЕВ Алі Ажімович

доктор економічних наук, професор, Університет
міжнародного бізнесу (Республіка Казахстан);

ТРИДІД Олександр Миколайович

доктор економічних наук, професор, Харківський
інститут банківської справи Університету
банківської справи Національного банку України
(м. Київ);

БАРАНОВСЬКИЙ Олександр Іванович

доктор економічних наук, професор, Університет
банківської справи Національного банку України
(м. Київ);

ШЕБЕКО Костянтин Костянтинівич

доктор економічних наук, професор, Поліський
державний університет Національного банку
Республіки Білорусь (Республіка Білорусь).

Адреса редакційної колегії: Черкаський інститут банківської справи УБС НБУ, вул. В'ячеслава Чорновола, 164, м. Черкаси, 18028
тел. (0472) 71-99-52, e-mail: fp@cibs.ck.ua

ISSN 2304-1692

© Черкаський інститут банківської справи Універси-
тету банківської справи Національного банку України
(м. Київ)

THE UNIVERSITY OF BANKING
OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE (KYIV)

CHERKASY INSTITUTE OF BANKING
OF THE UNIVERSITY OF BANKING
OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE (KYIV)

FINANCIAL SPACE

**THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL JOURNAL**

№ 1 (17) 2015

UDC 336
LBC 65.26

CHERKASY INSTITUTE OF BANKING
OF THE UNIVERSITY OF BANKING
OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE (KYIV)

ISSN 2304-1692

ELECTRONIC SCIENTIFIC EDITION
INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL JOURNAL
«FINANCIAL SPACE»

• № 1 (17) • 2015 •

Recommended for online publication by the Academic Council of Cherkasy Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv), protocol № 7 26/02/2015

Published 4 times a year.

Contributions to the Journal are accepted in Ukrainian, Russian, English and Polish.

Founder: The University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv).

Publisher: Cherkasy Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv).

In case of reprinting of materials published in the journal, the reference to «Financial Space» is required.

Editorial Board:

KUZNETSOVA Angela Yaroslavivna

Editor-in-Chief:

Doctor of Economics, University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kiev);

DMYTRENKO Mykola Gavrylovych

Candidate of Economics, Professor, Cherkasy Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kiev).

LAPKO Olena Oleksandrivna

Doctor of Economics, University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kiev);

Deputy Editor-in-Chief:

NIZHEGORODTSEV Robert Mikhaylovich

PUSTOVIYT Robert Fridrikhovych

Doctor of Economics, Cherkasy Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kiev).

Doctor of Economics, Head of the Laboratory, Institute of Control Sciences of Russian Academy of Sciences (Russian Federation)

RYAHOVSKA Antonina Nikolaevna

Doctor of Economics, Institute of Economics and Crisis Management (Russian Federation);

Executive secretary:

HMYRIA Viktoria Petrivna

Candidate of Economics, Cherkasy Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kiev).

SMOVZHENKO Tamara Stepanivna

Doctor of Economics, University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kiev);

Members of Editorial Board:

ABYSHEV Ali Azhymovych

Doctor of Economics, Kazakh Turar Ryskulov Economic University (Kazakhstan);

TRYDID Olexandr Mykolaiovych

Doctor of Economics, Kharkov Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kiev);

BARANOVSKY Olexandr Ivanovych

Doctor of Economic Sciences, The University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kiev);

SHEBEKO Konstantin Konstantinovich

Doctor of Economics, Polessky State University of the National Bank of Belarus (Belarus).

Editorial office address: V. Chornovol st., 164, Cherkasy, Ukraine, 18028

tel. (0472) 71-99-52, e-mail: fp@cibs.ck.ua

ISSN 2304-1692

© Cherkasy Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv)

ЗМІСТ / CONTENT

<i>Iryna V. DIDENKO</i> THEORETICAL ASPECTS OF DEPOSIT MARKET CONDITIONS CONCEPT INVESTIGATION	128
<i>ДОВГАЛЬ Юлія Сергіївна</i> <i>ЧАМАРА Руслан Олександрович</i> СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ТА ЕФЕКТИВНІ ШЛЯХИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	130
<i>Yuliia S. DOVHAL</i> <i>Ruslan O. CHAMARA</i> ESSENCE OF FINANCIAL STABILITY OF COMMERCIAL BANK AND EFFECTIVE WAY OF ENSURING IT	135
<i>ДРУГОВ Олексій Олександрович</i> <i>БРАТКІВ Лідія Петрівна</i> ІННОВАЦІЙНИЙ БАНКІВСЬКИЙ ПРОДУКТ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ	137
<i>Oleksiy O. DRUHOV</i> <i>Lidiiia P. BRATKIV</i> INNOVATIVE BANKING PRODUCTS AS THE RESULT OF THE INTELLECTUAL CAPITAL OF BANK	142
<i>ЖУРАВКА Федір Олександрович</i> <i>КРАВЧЕНКО Олена Володимирівна</i> МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ БЮДЖЕТНОГО КОНТРОЛЮ В БАНКУ	144
<i>Fedir O. ZHURAVKA</i> <i>Olena V. KRAVCHENKO</i> METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF BUDGETARY CONTROL SYSTEM IN THE BANK	149
<i>ЗОРИЙ Надія Мирославівна</i> <i>ДАНИЛЮК Ірина Вадимівна</i> АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ПІДґРУНТЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ	151
<i>Nadiia M. ZORIJ</i> <i>Iryna V. DANYLJUK</i> ANALYSIS OF MODERN LEGAL BASIS OF ACCOUNTING MODERNIZATION IN THE PUBLIC SECTOR	158
<i>КІНАШ Ірина Петрівна</i> ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ МЕТОД ЯК ЦІЛЬОВИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ	160
<i>Iryna P. KINASH</i> PROGRAM TARGET METHOD AS TARGET INSTRUMENT OF THE DEVELOPMENT OF MATERIAL AND TECHNICAL BASIS OF THE SOCIAL SPHERE OF UKRAINE	163

УДК 336.71:65.011.3

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ТА ЕФЕКТИВНІ ШЛЯХИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Юлія Сергіївна ДОВГАЛЬ

к.е.н., ст. викладач кафедри фінансів і банківської справи Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка

Руслан Олександрович ЧАМАРА

магістр спеціальності "Фінанси і кредит" Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка

E-mail: kniazkniaz1987@gmail.com

Анотація. Статтю присвячено дослідженню поняття фінансової стійкості комерційного банку та класифікації факторів, котрі на неї впливають, запропоновано шляхи покращення фінансової стійкості комерційних банків в Україні.

Аннотація. Стаття посвящена дослідженню поняття фінансової устойчивости коммерческого банка и классификации факторов, которые на нее влияют, предложены пути улучшения фінансової устойчивости коммерческих банков в Украине.

Ключові слова: *фінансова стійкість комерційного банку, екзогенні та ендогенні фактори, адекватність капіталу, фінансовий леверидж.*

Ключевые слова: *финансовая устойчивость коммерческого банка, экзогенные и эндогенные факторы, адекватность капитала, финансовый леверидж.*

Постановка проблеми. Актуальність розгляду фінансової стійкості комерційного банку проявляється насамперед у тому, що на сьогоднішній день, в умовах, що склалися в Україні, однією з основних задач комерційних банків залишається їх «виживання», забезпечення власної конкурентоздатності та стійкості, в умовах постійних змін в економіці, політиці та соціальній сфері. Адже лише фінансово стійкий банк зможе продовжувати свою діяльність навіть при виникненні непередбачуваних подій чи ризиків (що в нашій країні є звичним явищем).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню питань щодо аналізу, оцінки та шляхів забезпечення фінансової стійкості банків значну увагу приділяли такі зарубіжні науковці, як П. Роуз, Дж. Сінкі, Ю. С. Масленченков та інші, а також вітчизняні вчені, а саме В. В. Вітлінський, О. Д. Заруба, Н. М. Шелудько, В. П. Пантелеєв, С. П. Халява та інші. Дана категорія є важливою складовою діяльності комерційного банку, адже від її достатності залежить майбутній фінансовий стан банківської установи, довіра до неї з боку третіх осіб, які є як споживачами її послуг, так і кредиторами.

На сьогоднішній день не сформовано єдиного підходу до визначення фінансової стійкості банку як економічної категорії, адже науковці всього світу так і не змогли дійти згоди що ж собою являє фінансова стійкість комерційного банку. Одні ототожнюють її з його платоспроможністю або рентабельністю, інші – із ефективною діяльністю банку, його здатністю сформулювати таку структуру активів та пасивів, котра буде найменш вразливою при виникненні непередбачуваних обставин або кризових явищ.

Метою статті є визначення сутності фінансової стійкості комерційного банку та ефективних шляхів її забезпечення.

Основними завданнями роботи є:

- дослідити сутність фінансової стійкості як економічної категорії;
- розглянути вплив достатності капіталу на показники стійкості комерційного банку;
- дослідити проблеми забезпечення фінансової стійкості комерційних банків в Україні та визначити можливі напрямки її підвищення.

Обґрунтування отриманих наукових результатів. Проведені дослідження робіт І. В. Макеєвої, Ю. С. Масленченкова, Н. М. Шелудька,

В. П. Пантелеєва та С. П. Халяви, дали змогу визначити, що поняття категорії «фінансова стійкість комерційного банку» кожним із них трактується по-різному. Тому на основі опрацьованих робіт було сформовано визначення, яке, з нашої точки зору, найбільш широко характеризує дане явище: фінансова стійкість комерційного банку – це такий стан банківської установи, при якому вона є платоспроможною, ліквідною, має достатню величину регулятивного капіталу для покриття всіх можливих ризиків, пов'язаних із банківською діяльністю, і при цьому залишається достатньо рентабельною, тобто її активи використовуються максимально ефективно.

На сьогодні існує величезна різноманітність факторів, що впливають на формування стійкості комерційного банку. Різниця в характері, напрямках і формах їх виявлення викликають необхідність їхньої систематизації. При цьому така систематизація актуальна, по-перше, як методологічний інструмент для дослідження фінансової стійкості; по-друге, як методологічна основа для виявлення кількісних залежностей від факторів, що її формують, і побудови прогнозу розвитку; по-третє, урахування факторів необхідне під час

розроблення конкретних пропозицій стосовно напрямків поліпшення стійкості.

На сьогоднішній день систематизоване вивчення факторів, що визначають фінансову стійкість банку, не носить закінченого характеру. Разом з тим, видається можливим використовувати досвід, який є в економічній літературі, для систематизації факторів, що впливають на стійкість і надійність комерційного банку. Як справедливо відзначає Р. Шиллер, на сьогодні ще не вироблені чіткі критерії, за якими окремі фактори слід відносити до тієї чи іншої групи, не існує чітких показників оцінки значущості цих факторів. Класифікація факторів, що впливають на стійкість, повинна будуватись за різними напрямками і з урахуванням різних ознак [1]. Особливу увагу при цьому слід приділити виявленню екзогенних (зовнішніх) та ендогенних факторів (які залежать від функціонування самого банку) і визначити ступінь їх впливу на діяльність та стан комерційного банку (рис. 1). Наведені фактори є загальними для всіх комерційних банків й істотно впливають на досягнення ними стану фінансової стійкості. Відповідно, при визначенні напрямків підвищення стійкості банків, доречним є врахування всієї системи факторів.

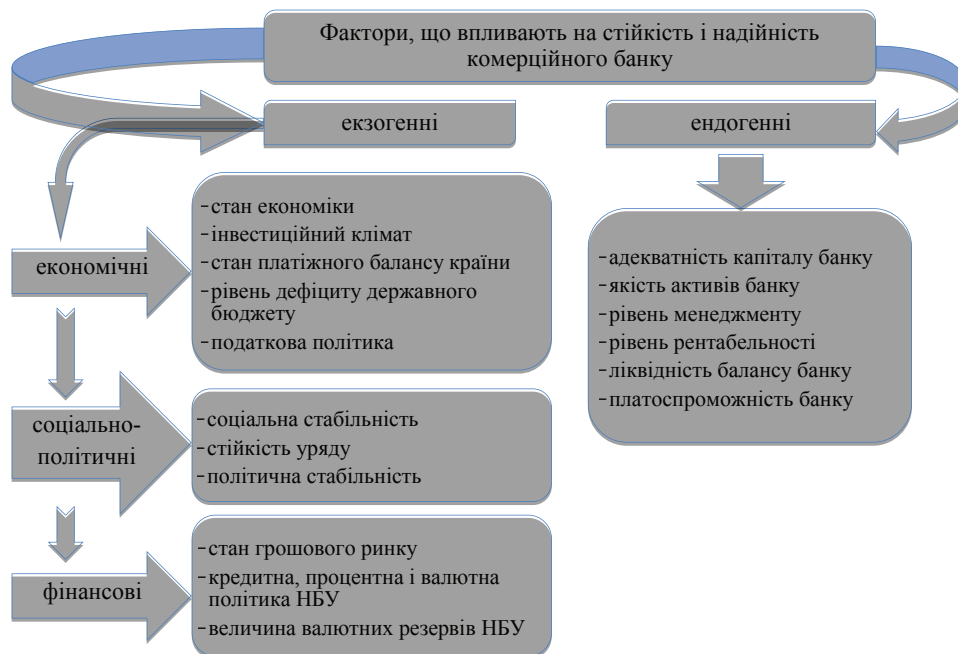

Рис. 1. Система факторів, що впливають на стійкість банку

Джерело: складено автором на основі [2]

Фінансова стійкість комерційного банку залежить від багатьох аспектів його діяльності і має складну структуру. До її складових можна віднести стійкість капітальної бази, стійкість ресурсної бази, організаційно-структурну стійкість банку та його комерційну стійкість [3]. Сукупність внесених засновниками та акціонерами власних коштів становить капітал комерційного банку. Обсяг зазначених коштів зростає у результаті ефективної банківської діяльності в процесі капіталізації прибутку, а також за рахунок додаткових внесків з боку учасників банку.

Варто відзначити, що провідна роль капіталу в забезпеченні фінансової стійкості банку зумовлена його функціями. По-перше, величина капіталу гарантує довіру клієнтів до банку, переконує вкладників у можливості відшкодування своїх коштів, що забезпечує уникнення ризику під час їх розміщення. Вона також гарантує потенційним позичальникам спроможність установи забезпечити попит на кредитні ресурси. По-друге, на першому етапі в ролі стартових коштів, необхідних для будівництва чи оренди приміщень, установи банківського обладнання, наймання кваліфікованого персоналу є власний капітал у частині статутного фонду, сформованого засновниками банку. Без перелічених вище та інших витрат банківська установа не може розпочати свою діяльність. Для розроблення і розвитку нових перспективних напрямків діяльності банку, пов'язаних із розширенням обсягу послуг, упровадженням сучасних технологій тощо, які завжди супроводжують період зростання банку, виникає потреба у додатковому капіталі. Залучення додаткового капіталу дає банку змогу забезпечувати клієнтів банківськими послугами на сучасному рівні, посилити власні позиції на ринку. По-третє, капітал є своєрідним буфером, який поглинає негативні результати, у тому числі збитки від поточної неефективної діяльності банку до вирішення його керівництвом проблем, що назріли. Таким чином, капітал захищає банк від банкрутства у разі несприятливої ситуації та непередбачених витрат.

Стійкість ресурсної бази є важливою складовою фінансової стійкості комерційного банку й охоплює такі аспекти:

- залежність діяльності банку від стану економіки країни в цілому;
- контроль галузевих (відомчих) фінансових потоків;
- ступінь інтегрованості у систему міжбанківських відносин;

- зміст і рівень співробітництва банку із суб'єктами ринкової інфраструктури (банками, клієнтами тощо);

- стабільність поповнення ресурсної бази банку;

- концентрація вкладів фізичних осіб у загальному обсязі пасивів банку;

- обслуговування коштів бюджету тощо.

Організаційно-структурна стійкість банку – це адекватність структури банку обраній стратегії розвитку та ринковій кон'юнктурі.

Комерційна стійкість включає в себе рівень зв'язків банку з іншими суб'єктами ринкової інфраструктури, міцність взаємозв'язків з державою, якість співробітництва з кредиторами та клієнтами [4].

У банківській справі одним із основних показників, що свідчить про фінансову стійкість банку є показник достатності власного капіталу. Достатність власного капіталу, з огляду на врахування при її розрахунку майже всіх ризиків банківської діяльності, є інтегральним показником оцінки стану якісної капіталізації та фінансової стійкості банківських установ зокрема та системи банків в цілому. Під достатністю капіталу банку слід розуміти його здатність покривати витрати і непередбачені втрати від своєї діяльності виключно за рахунок власного капіталу. Поряд з цим, зважаючи на постійну диверсифікацію ризиків в сучасному економічному просторі, першочерговим завданням для банківської спільноти залишається постійне вдосконалення методики оцінки даних ризиків та її застосування у визначенні рівня адекватності власного банківського капіталу потребам розвитку економіки. Для успішного розв'язання такого завдання необхідною умовою є координація зусиль як наглядових органів, так і банківських установ, рейтингових агентств, науковців і практиків, які зацікавлені в розробці досконалого способу розрахунку показника достатності банківського капіталу [5].

Стосовно впливу достатності капіталу на показники стійкості банку, то тут виникає двояка ситуація. З однієї сторони, значна частка власного капіталу у структурі капіталу банку дає можливість банку відчувати себе більш впевнено при здійсненні операцій та наданні послуг, крім того у банку є так званий «резервний запас ресурсів» які він може залучити і використовувати (у вигляді позикових коштів), однак при цьому банк не буде мати високої рентабельності, а відповідно і великих прибутків. З іншої сторони, при збіль-

шенні фінансового левериджу, банк отримує більше прибутків (при рівних умовах діяльності), однак менш впевнено відчуває себе при настанні певних непередбачуваних обставин. Тому, головною метою, у даному напрямі, є визначення оптимальної величини власного капіталу у ресурсах банку, що забезпечить йому нормальну рентабельність і стійкий фінансовий стан.

Зважаючи на стан банківської системи в Україні, можна сформулювати певний перелік проблем, які негативно позначаються на ефективності її функціонування впродовж тривалого часу. Серед таких: низький рівень капіталізації банків, високий рівень залежності ресурсів банків від зовнішніх запозичень, низька якість банківських активів, висока вартість банківських послуг, що зумовлює зменшення попиту на них серед населення.

Таким чином для покращення ситуації у банківському секторі доцільно впровадити певні заходи, а саме: стабілізація національної валюти (регулювання пропозиції іноземної валюти, зниження доларизації вітчизняної економіки), стабілізація банківської системи (гарантування збереження вкладів, обмеження боргового тиску на позичальників, поліпшення управління ризиками), активізація процесів реорганізації та реструктуризації банків (законодавче врегулювання заходів по стабілізації діяльності банків).

Особливу увагу варто звернути на рівень капіталізації українських банків. Проведений у 2014 році в рамках співпраці з МВФ стрес-тест 15 найбільших українських банків показав, що абсолютно надійними з них можна вважати тільки 5 банків, які зможуть витримати погіршення економічних умов і не порушити нормативні вимоги НБУ. Найбільш стійкими визнали ПриватБанк і Райффайзен Банк Аваль. Також до п'ятірки «міцних» банків увійшли Альфа-Банк, Ощадбанк і ПУМБ. Іншим банкам з групи найбільших, щоб вижити в нинішніх умовах, знадобиться значна докапіталізація – тобто залучення додаткових коштів від засновників. Як відзначили в НБУ, потреба в докапіталізації цих банків може досягати 30% від розміру власного капіталу станом на 1 вересня 2014 року [6].

Таким чином, ще одним важливим заходом можна вважати підвищення розміру статутного фонду або резервних фондів, що дозволить зменшити рівень ризиків як для клієнтури так і для самих банків. НБУ звернув увагу на дане питання і прийняв постанову «Про приведення статутного капіталу банків у відповідність до мінімально встановленого розміру», згідно якої розмір статутного фонду комерційних банків за період 2015-2024 років передбачає поступове зростання (рис.2).

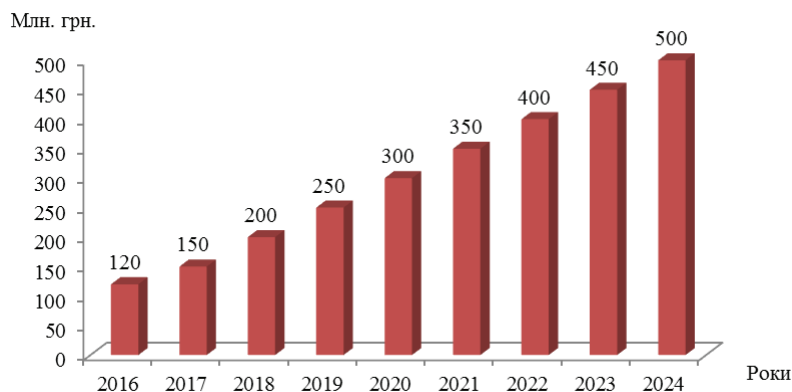

Рис. 2. Заплановане зростання розміру статутних фондів комерційних банків

Джерело: складено автором на основі [8]

Доцільно також було б впровадити більш жорсткі вимоги до новостворюваних банків, адже якщо навіть найбільші банки України не завжди здатні дотримуватись нормативів НБУ, то що тоді можна говорити про решту. Взагалі для нашої країни було б доцільно зменшити кількість банків, яка постійно знаходиться в діапазоні 160-

170 банків. Зробити це можна шляхом введення більш жорстких нормативів НБУ та вимог щодо створення нових банків. Таким чином можливо досягти більшої стабільності банків, що дозволить повернути довіру клієнтів до банківської системи, в свою чергу населення понесе кошти до банків, чим забезпечить достатній рівень їх капі-

талу. Це дозволить дещо знизити вартість банківських послуг (зокрема кредитування) і знову ж – буде стимулом для людей вкладати свої кошти в банки, а не тримати їх «під матрацом».

В результаті впровадження даних заходів, у багатьох може виникнути закономірне питання: «А що робити тим банкам, які діють на сьогоднішній день, але котрі не достатньо великі, щоб задовольняти наведеним вище умовам?». Виходом із даної ситуації є злиття або поглинання, що слугуватиме ефективним механізмом підвищення їх капіталізації, а отже і фінансової стійкості. Менш радикальним шляхом може бути створення банківських об'єднань, що також дозволить підвищити рівень їх надійності. Однак,

даний механізм, на нашу думку, є менш ефективним, адже не зважаючи на те, що він законодавчо врегульований, однак в разі виникнення проблем чи бажання певного банку вийти із банківського об'єднання, можуть виникати спірні ситуації, вирішення яких часто займає значний час і спричиняє тривалі «бюрократичні» процеси.

Таким чином, можна констатувати факт, що запропоновані шляхи забезпечення фінансової стійкості носять більше адміністративний характер, однак в умовах, котрі склалися в нашій країні, це буде найбільш ефективним шляхом стабілізації банківського сектору та забезпечення його надійності.

Список використаних джерел

1. Управління діяльністю комерційного банку (банківський менеджмент) / Під ред. доктора економічних наук, професор О. І. Лаврушина. — М : Юрист, 2003. — 688 с.

2. Макеева І. В. Сутнісна Характеристика поняття «фінансова стійкість» та її основні параметри / І. В. Макеева [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.rusnauka.com/NPM_2006/Economics/7_makeeva.doc.htm.

3. Кочетков В. М. Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти: Монографія / В.М. Кочетков. — К. : КНЕУ, 2002. — 238 с.

4. Аналіз банківської діяльності: Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко, А. М. Арістова, В. С. Білошопка та ін.; за ред. А. М. Герасимовича. — К. : КНЕУ, 2003. — 599 с.

5. Батракова О. М. Особливості визначення та оцінки достатності капіталу банку / О. М. Батракова [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://nauka.zinet.info/17/batrakova.php>.

6. В Україні стрес-тести на стійкість пройшли тільки ПриватБанк і ще 4 найбільших банки [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://comments.ua/money/489102-v-ukraine-stress-testi-ustoychivost.html>.

7. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

8. Про приведення статутного капіталу банків у відповідність до мінімально встановленого розміру: Постанова Правління Національного банку України від 06.08.2014 р. №464 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=9457558>.

JEL CLASSIFICATION G21, G32

ESSENCE OF FINANCIAL STABILITY OF COMMERCIAL BANK AND EFFECTIVE WAY OF ENSURING IT

Yuliia S. DOVHAL

Candidate of Science in Economics, senior Lecturer of Finance and Banking Department of Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

Ruslan O. CHAMARA

Master of Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

Summary. The concept of financial stability of the commercial bank and the classification of the factors that affect it are investigated in the article, ways to

improve the financial stability of commercial banks in Ukraine are suggested.

Key words: *financial stability of the commercial bank, exogenous and endogenous factors, capital adequacy, financial leverage.*

Financial sustainability of the commercial bank is a condition of the institution at which it is solvency, liquidity, is quite sufficient regulatory capital to cover all potential dangers related with banking activities, while still quite profitable, i.e. its assets are used as efficiently as possible.

Assessing the financial stability of the bank special attention should give to identifying exogenous (external) and endogenous factors (which depend on the functioning of the bank) and to determine the extent of their impact on the state and activity commercial banks. Exogenous include economic, social, political and financial factors. Endogenous factors include the bank's capital adequacy, asset quality, management level, the level of profitability, liquidity, bank balance, and the solvency of the bank. These factors are common to all commercial banks and a significant impact on the achievement of the financial stability state.

Take into consideration the state of the banking system in Ukraine it's advisable to create a list of specific issues that adversely affect the efficiency of its operations and the financial stability of commercial banks for a long term. Among them: the low level

of bank capitalization, high resource dependency of banks on foreign borrowing, the poor quality of bank assets, the high cost of banking services, causes a reduction in the demand for them among the population.

To improve the situation in the banking sector, it is advisable to implement certain measures, namely: the stabilization of the national currency (the regulation of the supply of foreign currency, reducing the dollarization of the national economy), the stabilization of the banking system (to ensure the safety of deposits, debt limit pressure on borrowers, improve risk management), the activation process reorganization and restructuring of banks (the legislative regulation of measures to stabilize the bank activity). Particular attention should be paid to the adequacy of the levels of Ukrainian bank capitalization. Some other important measure can be regarded as an increase of the authorized fund or reserve funds, which will reduce the level of risk for customers and for the banks themselves.

The ways of ensuring financial stability are more administrative, but in the conditions prevailing in our state, it will be the most efficient means to stabilize the banking sector and ensure its reliability.

References

1. Lavrushin O. & et al. (2003). Upravlinnia diialnistiu komertsiiinoho banku (bankivskiyi menedzhment) [Management of commercial bank (bank management)]. Moskow: Yurist.

2. Makieieva I. Sutnisna kharakterystyka poniattia "finansova stiikist" ta yii osnovni parametry [The essential characteristics of the concept of "financial stability" and its main parameters.] Retrieved

from http://www.rusnauka.com/NPM_2006/Economics/7_makeeva.doc.htm.

3. Kochetkov V. (2002) Zabezpechennia finansovoї stiikosti suchasnoho komertsiiinoho banku: teoretyko-metodolohichni aspekty [Ensuring financial sustainability of modern commercial bank: theoretical and methodological aspects]. Kyiv: KNEU.

4. Gerasimovich A., Alekseenko M., Parasyi-Vergunenko I., Aristova A., Biloshapka V. & et al. (2003). Analiz bankivskoi diialnosti [Analysis Banking]. Kyiv: KNEU.

5. Batrakova O. Osoblyvosti vyznachennia ta otsinky dostatnosti kapitalu banku [Features identify and evaluate the adequacy of bank capital]. Retrieved from <http://nauka.zinet.info/17/batrakova.php>.

6. Comments.ua (2014, September 26). V Ukraini stres-testy na stiikist proishly tilky PryvatBank i shche 4 naibilshykh banky [In Ukraine stress tests for stability have passed only PrivatBank and 4 major banks]. Retrieved from <http://comments.ua/money/489102-v-ukraine-stress-testi-ustoychivost.html>.

7. About banks and Banking Activity: Law of Ukraine № 2121-III. (2000, December Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

On the reduction the statutory capital of banks in accordance with the minimum prescribed size. Resolution of the National Bank of Ukraine №464. (2014, August Retrieved from <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=9457558>.